NOVA

NOVEMBER 2026
JAARGANG 30 - **No.2**

vereniging
vrienden van
Archeon

Jong en Oud samen aan het werk

30 JAAR
1996 - 2026

Van de redactie

Het jubileumjaar van de VVvA loopt ten einde. Bij een jubileum horen een paar dingen, terugblikken, vooruitkijken en een feest. In deze NoVA komen deze zaken aan de orde.

We kijken terug op een geslaagd jubileumfeest. Dat feest bestond uit lezingen, eten, drinken maar vooral ook het aanbieden van het prehistorische viskamp aan de directie van Archeon. Hoe mensen heel lang geleden, maar -en dat is best verrassend- ook nu nog steeds visten legt Eva IJsveld uit. Leo van Sister blikt ook terug, maar dan op de jaarlijkse archeologiereis die weer een groot succes was voor de deelnemers.

Vooruitblikken komen aan bod in de bijdragen van de directie en onze voorzitter, die weer een lans breekt voor werving van vrijwilligers en leden. Ook de agenda is uiteraard een vooruitblik. Een mengeling van terugzien en vooruitblikken geven de twee bijdragen over het thema van deze aflevering van NoVA. De vereniging en daar is deze niet uniek in, kent weinig jonge leden en vrijwilligers. Hoe is het om als jongere hier actief te zijn en hoe is het om binnen het Archeon met jonge mensen om te gaan. In twee bijdragen van mijn hand worden deze aspecten belicht.

Daarmee kom ik gelijk aan een persoonlijke noot. Ik ga ermee stoppen. Dat is best snel, ik doe het pas twee jaar, maar de afstand Archeon-huis is sinds mijn verhuizing van Leiden naar Rhoon te groot geworden. Daardoor kom ik minder op het park en dat is niet bevorderlijk voor het gevoel bij Archeon en de VVvA. Om de leiding de kans te geven rustig een opvolger te vinden zal ik de volgende aflevering ook nog voor mijn rekening nemen, maar daarna is het afgelopen. Dus heb je de ambitie om bij te dragen aan een mooi en leuk blad, grijp je kans.

Veel leesplezier!
Sjaak van der Velden

Bij de voorplaat. *Jong en oud, Katrina en Wim, eendrachtig aan het werk.*

Inhoud

Van de redactie 2
Van de voorzitter 3
Ondertussen in Archeon 4
Ondertussen bij VVvA 5
Jong en Oud 6
Jong en Oud in de prehistorie 7
Jubileumfeest 30 jaar VVvA 8-9
Weervisserij, toen en nu 10-11
Reisverslag VVvA Archeologiereis 2026 . 12-13
Boeken 14
Agenda 15

Colofon

Redactieteam: Ratna Drost, Erik Elshout, Annette Geerlings (tekstredactie), Patricia Pol, Giel de Reuver, Leo van Sister, Monique Veldman, Frank Wiersema
Hoofdredactie: Sjaak van der Velden
Foto's indien niet anders vermeld: Willem de Jeu
Opmaak: Wendy Moubis (Junglesz Studio)
Contact: nova@vrienden-archeon.nl

NoVA is het verenigingsblad van de VVvA en verschijnt twee keer per jaar. De volgende NoVA zal er in het voorjaar van 2027 zijn.

De redactie behoudt zich het recht voor ingeleverde stukken niet te plaatsen dan wel te wijzigen.

RECYCLED
Papier gemaakt van gerecycled materiaal
FSC® C017135

Sponsors: vereniging vrienden van Archeon

Van de voorzitter

Als u dit leest, loopt het jubileumjaar van onze vereniging alweer op zijn einde. Het thema van dit jaar, “Passie voor erfgoed”, geeft precies weer waar wij als vereniging voor staan. Dit geldt zowel voor onze enthousiaste vrijwilligers als voor onze vele vrienden, die ieder op hun eigen wijze bijdragen.

In mijn vorige bijdrage besteedde ik aandacht aan het verleden van onze vereniging en de bijdragen die wij aan Museumpark Archeon hebben geleverd en blijven leveren. Het hoogtepunt in die traditie was dit jaar de feestelijke overdracht van het prehistorische visserskamp op 27 juni jl., in het bijzijn van onder anderen wethouder De Vries van Alphen aan den Rijn.

“Passie voor erfgoed”, geeft precies weer waar wij als vereniging voor staan.

Het verleden van onze vereniging is iets om trots op te zijn en het biedt een stevige basis voor onze toekomstige ontwikkeling. Over die toekomst wil ik het deze keer graag hebben, want er staan ons veel mooie, nieuwe ontwikkelingen te wachten.

Allereerst breidt Museumpark Archeon uit! In de Middeleeuwen wordt al voor de zomer van 2027 begonnen met de bouw van Huis Amsterdam. Later dat jaar start ook de bouw van een soldatenbarak in de Romeinse Tijd. Als klap op de vuurpijl brachten de provincie Zuid-Holland, de gemeente Alphen aan den Rijn en Museumpark Archeon het bidboek uit voor de realisatie van de Romeinse scheepswerf Archeon. Hier zullen de bekende Zwammerdamschepen aan het publiek worden getoond. De verbondenheid van onze vereniging van erfgoedvrijwilligers en -vrienden met al deze projecten is voor overheden, fondsen en andere partijen bijna altijd een harde voorwaarde voor hun steun.

Bert Huisman
Voorzitter Vereniging Vrienden van Archeon

Bij alle bouwprojecten is er volop ruimte voor de inzet van vrijwilligers, bijvoorbeeld via de bouwgroep of de groengroep, en later als re-enactor, gids of in een andere rol. Houd onze nieuwsbrief in de gaten voor nadere berichten en updates.

Verder hebben we dit jaar hard gewerkt aan het versterken van onze processen rondom werving, inwerking, opleiding, coaching en begeleiding. De teamleiders in de verschillende groepen en tijd zijn hierbij van onschatbare waarde. Dankzij hun inzet hebben we ook dit jaar weer een prachtige bijdrage kunnen leveren aan het behoud en de beleving van ons erfgoed.

Mail mij op voorzittervvva@vrienden-archeon.nl.

Ondertussen in Archeon

Door Jack & Monique Veldman, directie museumpark Archeon

Het Vikingschip

Het Archeon-zomerseizoen is alweer bijna voorbij. We kijken terug op een prachtige zomer, waarin we vele bezoekers mochten verwelkomen tijdens o.a. de Midzomer Fair, het Romeins Festival, het Viking Festival en de vele andere bijzondere evenementen. Het was een seizoen vol sfeer, ontmoetingen en mooie herinneringen.

Jubileum 30 jaar VVvA

Met veel plezier kijken we terug op het jubileum van de VVvA. Wethouder Maurits de Vries opende het nieuwe prehistorische viskamp uit de Swifterbandcultuur. Nogmaals heel veel dank voor dit prachtige geschenk en voor de mooie dag.

Nieuw in Archeon

Het bidbook voor de Romeinse Zwammerdamschepen is gepresenteerd en de wervingscampagne is gestart: Zwammerdamschepen op een Wereldpodium.
Voor de zomer is het nieuwe Vikingschip te water gelaten en dat ligt nu bij Dorestad.
De bouwvergunning is binnen voor *Huis Amsterdam* in de Middeleeuwen. Dat betekent dat binnenkort de eerste paal kan worden geslagen. Daarnaast heeft het Cultuurfonds Zuid-Holland via een lening een bedrag beschikbaar gesteld voor de realisatie van de nieuwe Romeinse Barak. Een echte blikvanger voor Archeon.

Winter in Archeon

Deze winter staat er veel op het programma. In november starten we met een nieuw evenement: de Archeon Kerstmarkt. Natuurlijk komt ook Sinterklaas Archeon bezoeken en aansluitend organiseren we de Midwinter Fair. Het Licht Festival krijgt dit jaar een nieuw thema: Legendes Ontwaken, met een spectaculaire lasershow en een speurtocht voor kinderen. Tijdens de kerstvakantie wordt bovendien de ijsbaan weer opgebouwd voor ‘Vier de Winter’.

Kortom: volop nieuwe ontwikkelingen en belevenissen waar historie en beleving centraal staan. Wij houden u graag op de hoogte.

Wij wensen u en uw naasten alvast fijne, warme en gezonde kerstdagen en een voorspoedig nieuwjaar!

De Romeinen

Ondertussen bij VVvA

Door Leo van Sister, Communicatie VVvA

30 jaar VVvA met een geslaagde jubileumdag en geschenk aan Archeon

Zaterdag 27 juni was er de feestelijke jubileum-bijeenkomst waarbij de vereniging aan Archeon een traditioneel viskamp uit de Swifterbandcultuur schonk. Dit kamp is door een aantal vrijwilligers samen met de jubileumcommissie en experts Leo Wolterbeek en Eva IJsveld in het prehistorische gedeelte van Archeon gebouwd. De directie van Archeon was zeer in zijn nopjes over dit mooie geschenk van VVvA. De dag werd verder gevuld met een aantal interessante lezingen en de traditionele BBQ party en kon de instemming krijgen van de vele VVvA leden (zie ook pagina 8-9 van deze NoVA). Op naar 35 jaar!

Onze activiteitencommissie heeft ook dit jaar weer veel interessante lezingen en andere activiteiten georganiseerd, waarvan er al een aantal uitgevoerd zijn en is alweer druk bezig met het seizoen 2026/2027. Zie de agenda verderop in de NoVA.

Vrijwilligersgebeuren in goede handen bij VVvA teamleiders

Het vrijwilligersgebeuren bij VVvA is inmiddels een flinke klus geworden. De vereniging kent ruim 150 vrijwilligers welke in de verschillende tijden in Archeon, in de verschillende groepen en ook voor de vereniging zelf actief zijn. Dat vraagt veel begeleiding, zeker ook omdat er jaarlijks veel nieuwe vrijwilligers bijkomen. Omdat allemaal een beetje in goede banen te leiden is onze voorzitter samen met de teamleiders beleid aan het uitstippelen en invoeren om onze enthousiaste vrijwilligers te begeleiden.

VVvA op zoek naar vrijwilligers

Een grote en actieve vereniging als VVvA zoekt altijd nieuwe vrijwilligers. Veelal voor in Archeon zelf, maar bijvoorbeeld nu ook voor onze vrijwilligersadministratie en een teamleider communicatie.; Zie onze website voor meer informatie.

▲ *Selfie Frans Hoogkamer: reisgezelschap bij grafheuvel*

We kunnen terugzien op een zeer geslaagde VVvA Archeologiereis, welke het gezelschap dit jaar bracht naar Normandie en Bretagne. In die 7 dagen werden veel archeologisch interessante hotspots bezocht met overblijfselen uit de prehistorie, de Romeinse tijd en de middeleeuwen. Uiteraard werd ook volop genoten van de Franse culinaire geneugtes. Een mooie deepdive in de geschiedenis dus en een prima jaarlijks terugkerend evenement. Lees verder op pagina 11-13 in deze NoVA het reisverslag.

▼ *Middeleeuws straatje bij Mont Saint Michel*

Jong en Oud

Door Sjaak van der Velden

Jong en oud komen buiten de familiekring of het werk niet vaak samen. Gelukkig bestaan er uitzonderingen zoals bij het Archeon waar mensen van uiteenlopende leeftijden geregeld samen activiteiten ondernemen. Een goed voorbeeld levert de bouwploeg van de VVvA waar een jonge vrouw tussen oude knarren werkt. En met plezier. Reden om een gesprek met haar en een van die mannen te hebben. Bij de Romeinse muur waar ik ze op een van de laatste mooie zomerdagen trof.

Superleuk om buiten met je handen te werken

Katrina Konzuk en Jan Jennissen gingen er eens goed voor zitten na een kop soep en een paar boterhammen. Op de vraag hoe ze als 23-jarige vrouw tussen de mannen van de bouwploeg verzeild is geraakt vertelt ze: “ik was op de Banenmarkt in Alphen aan den Rijn en solliciteerde eigenlijk op een baan. Dat werd niets, maar omdat ik creatief denk, geniet van het buiten zijn en graag met mijn handen werk, meldde ik me aan als vrijwilliger. Dat het Archeon me aantrekt komt natuurlijk ook doordat ik experimentele archeologie heb gestudeerd. Daarin combineer je theorie en praktijk en dat doe ik hier eigenlijk ook. Daarnaast werk ik als archeoloog bij een ingenieursbureau. Zo komt alles mooi samen, maar ik was in het begin hier best wel zenuwachtig”.

Jan van 72 vult aan: “Ik wist natuurlijk niet wat ze kan, zo iemand die enthousiast is en ook nog archeoloog. Maar kan ze meedraaien in de bouwploeg? Dus liet ik haar een soort meesterproef doen: ‘maak maar een egelhuisje en hoe pak je dat aan?’. Nou, de volgende keer kwam ze met een goed uitgewerkt plan. Daaruit bleek dat ze praktisch is ingesteld en ze bleek het ook nog te kunnen maken. Ze streeft in het werk duidelijk naar kwaliteit en dat hebben we hier nodig. Ook heeft ze respect voor veiligheid en dat soort zaken. Kortom ze is een goede collega.”

Maar goed, wat we natuurlijk vooral ook willen weten is hoe het bevalt om samen te werken. Er zit nogal wat leeftijdsverschil tussen jullie.
Katrina: “Eigenlijk merk ik daar niet veel van, maar het is wel zo dat veel leeftijdgenoten van mij niet de kans krijgen dit soort vaardigheden te leren. Daarom ben ik blij samen te kunnen werken met collega’s met veel kennis en ervaring.” Jan die hier al zo’n 25 jaar vrijwilliger is: “Het is mooi te zien dat ze zelfsturend bezig is en een frisse kijk heeft op dingen. Dat komt door haar kennis maar ook leeftijd speelt daar een rol in. Jonge mensen hebben toch vaak een ander manier van denken.”

Als je de bouwploeg bezig ziet, voor ons gesprek waren ook Ton en Niek erbij, dan is duidelijk dat het leeftijdsverschil geen belemmering is, maar eerder een versterking binnen de ploeg.

Jong en Oud in de Prehistorie

Door Sjaak van der Velden

Over de relatie tussen oud en jong in de prehistorie valt niet heel veel te vertellen. We weten er eenvoudigweg te weinig van. Heel anders is dat binnen de Archeontijd Prehistorie. Hoe werken jong en oud hier met elkaar samen? En hoe gaan onze vrijwilligers om met de vele jonge bezoekers van het park? Een gesprek met Wil van der Kooij en Ilse de Ridder geeft daar een mooi beeld van. Maar eerst iets over henzelf.

Hoe zijn jullie hier als vrijwilliger terechtgekomen?

Wil, door iedereen ook wel oma Wil genoemd, steekt van wal. Ze is al 32 jaar actief op het park – vanaf het allereerste begin dus.

"Het is hier heerlijk werken. Jong of oud, dat maakt me niet uit. Eigenlijk gaat het vanzelf, ook met de betaalde krachten die vaak jonger zijn. We hebben nu geen echt jonge vrijwilligers, maar iedereen die binnen de groep past zou er zomaar bij kunnen."
Ilse is bijna twintig jaar jonger dan Wil, maar zelf ook geen jonkie meer. Ze beaamt het van harte.

"Ik ben hier nog niet zo lang als Wil, maar de groep is echt leuk. Ik kwam hier via de banenmarkt. Mijn zoon, die archeotolk is, zei dat ik me maar eens moest aanmelden als vrijwilliger. Er gebeuren vaak leuke dingen. Zoals die keer dat een jong kind me in de prehistorie zag naaien en vroeg of ik wel echt was. Kinderen zijn vaak spontaan en leuk, al zitten er ook weleens jongens tussen – het zijn meestal jongens – die je op fouten proberen te betrappen."

Daar kunnen de vrijwilligers wel mee omgaan, merkt Wil op.

"Kinderen kunnen soms zo geweldig zijn. Dan ziet zo'n jongetje zaden en zegt: 'Die zitten bij ons in de supermarkt ook op het brood!' Via de kinderen bereik je vaak ook de ouders. Met alle mooie verhalen die we vertellen. Bijvoorbeeld dat er vroeger mensen van heel ver, uit de buurt van Turkije, hier zijn komen wonen. Dan zie je ze kijken. Dat is echt leuk."

Als ik jullie zo hoor, is het duidelijk: vrijwilliger zijn in de prehistorie is leuk. Je leeftijd maakt niet uit en je hebt vaak met leuke, jonge bezoekers te maken.

Ilse: "Zeker. En we proberen ze ook iets bij te brengen, zoals respect voor spullen. Dat is vaak meer iets van onze generaties."

Wil vult lachend aan: "Dan vraag ik bijvoorbeeld of ze zelf ook hun schoenen hebben gemaakt. Want die kennen ze echt alleen maar uit de winkel."

Kortom: in de prehistorie van Archeon speelt leeftijd geen rol. Wat telt is de zin om verhalen te delen – met jong én oud.

Jubileumfeest 30 jaar VVvA

Door Sjaak van der Velden

Een jubileum kan niet zonder een feest dus ook de VVvA, die dit jaar 30 jaar bestaat, organiseerde een feestelijke bijeenkomst. Op 27 juni was het zo ver. Vanaf drie uur 's middags druppelden de leden en andere genodigden binnen. De bijeenkomst in de Romeinse herberg begon met een kop koffie of thee en een gebakje. Oude bekenden begroetten elkaar en al snel ontstond er een geanimeerde sfeer. Maar we kwamen niet alleen voor de gezelligheid.

Na zijn welkomstwoord kondigde voorzitter Bert Huisman twee sprekers aan. De eerste was Lucas Meijs, hoogleraar 'Strategische Filantropie en Vrijwilligerswerk' aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. In zijn verhaal liet hij zien hoe belangrijk vrijwilligerswerk is voor zowel de ontvangende organisatie als de vrijwilliger zelf. Er zijn in Nederland heel veel mensen die vrijwilligerswerk doen en daarmee creëren zij veel waarde. Die waarde is niet alleen economisch maar ook sociaal en op het gebied van welzijn. Vrijwilligers zijn niet alleen goedkope medewerkers, maar van groot belang voor de ontvangende organisatie en de maatschappij als geheel.

De tweede die sprak was Eva Eijsveld die vertelde over de vondst van een visfuik uit de Swifterbantcultuur in Bergschenhoek en de reconstructie ervan. Elders in deze NOvA kunt u daar meer over lezen.

Na de lezingen vertrok het gezelschap naar het nieuw aangelegde prehistorische viskamp. Meestal ontvangt een jarige cadeaus, maar deze jarige doet zelf iets cadeau. Ter gelegenheid van het dertigjarig bestaan schonk de VVvA dit viskamp aan Archeon. Een groepje vrijwilligers heeft er een tijdlang aan gewerkt om een zo natuurgetrouw mogelijke reconstructie te maken van het in 1978 in Bergschenhoek gevonden ruim zesduizend jaar oude kamp. Ooit sloegen daar vissers hun kamp op en nu kunnen bezoekers van Archeon beleven hoe dat moet zijn geweest.

De overdracht van het viskamp begon met de overhandiging door Swifterbanter Jeroen van Eijk van een visspeer aan VVvA voorzitter Bert Huisman. De voorzitter droeg deze speer vervolgens over aan de directie van Archeon, waarna de Alphense cultuurwethouder Maurits de Vries het kamp officieel opende. Daarop bedankte Jack Veldman alle vrijwilligers van de VVvA voor hun jarenlange inzet voor geschiedenis en Archeon.

Daarna keerden we weer terug naar de Herberg voor een BBQ. Daar werd de draad van het begin van de middag weer opgepakt tijdens gesprekken tussen vrienden en vrijwilligers. Het was een geslaagd jubileumfeest.

Weervisserij, toen en nu

Door Eva IJsveld, medewerkster Archeon

Tijdens een evenement in 2014 in Bergen op Zoom was ik als middeleeuws mandenmaakster aan het werk. Daar kwam ik erachter dat er in Bergen op Zoom een weervisserij zat waar je aan de voordeur nog verse ansjovis kon afhalen. In die periode was ik ook bezig met het reconstrueren van een visfuik. Deze ruim zesduizend jaar oude fuik is gevonden in Bergschenhoek en vanwege de reconstructie raakte ik zeer geïnteresseerd in de vismethodes van toen. Ik zocht contact met de stichting Behoud van Weervisserij en mocht met de vissers mee om de fuiken te legen.

In een aluminium boot

De mannen wachten tot het bijna het laagste tij is en dan varen ze in een zelfgebouwde aluminium boot naar de fuiken. Die fuiken staan aan het eind van de visweren in het Bergsche Diep, een getijdengebied

Een visweer bestaat uit een V-vorm van palen die een paar meter uit elkaar in het water staan, de palenrijen kunnen kilometerslang zijn. Aan het eind van de visweer staan de palen dichter bij elkaar en er is een opening naar een hartvormig deel dat ongeveer tienmeter in doorsnee is. Hier zit een net tussen de palen. Aan de punt van dit hart staat de visfuik.

Bij hoog water zwemmen de vissen over de netten heen richting land en als het water lager kunnen de vissen niet meer over de netten heen. Als de vissen zo via de visweer naar het hartvormige deel zijn geleid kunnen ze door een opening van ongeveer een meter breed de hartvorm in. De vissers maken als ze de fuiken willen legen deze opening dicht en dan kunnen de vissen niet meer weg.

Trillingssensoren

Ik vroeg aan de vissers waarom de kleine ansjovisjes tussen de palen blijven als ze meters uiteen staan. Er werd me verteld dat

▲ *De weer en fuik*

de vissen via sensoren aan de zijkant van hun lijf voelen dat de palen trillen door de golven en de wind. Ze willen uit de buurt van die trillingen blijven, ze worden er als het ware door geweerd. Vandaar ook de naam.

Net als in de prehistorie

Ik krijg een waadpak van de mannen en mag mee het water in om de vissen in de fuik te jagen. Als ik verschrikt kijk als ik in het water spring zegt een visser: “het lijkt maar zo alsof je nat wordt hoor”. Nou, ik kon hem bevestigen dat ik toch zeker wist dat het echt nat was.

De vissers jagen de vissen vanuit de hartvorm naar de fuik en maken dan de fuik dicht.

Het was een moderne nylon fuik en een moderne zelfgemaakte boot maar deze ervaring was heel prehistorisch naar mijn idee. Net als in de prehistorie moesten we wachten op het juiste getij om te werken aan de visweer en om de vissen binnen te halen.

Dergelijke visweren zijn volop te vinden in de Nederlandse prehistorie. Deze vismethode is na duizenden jaren nog precies hetzelfde.

▲ *Eva met fuik*

www.behoudweervisserij.nl

▲ *Visser Henk van Schilt in actie*

Commercieel niet meer interessant

Ooit kwamen bakken vol ansjovis uit het net. Nu al jaren meestal weinig of niks. Door de import van ansjovis uit landen rond de Middellandse Zee en door de komst van het Deltaplan zijn de meeste weervissers in de loop der jaren gestopt. Commercieel is het al lang niet meer interessant. De vissers zoals Henk van Schilt moeten het hebben van andere visvangst en de Stichting Behoud Weervisserij, die vaartochten organiseert voor toeristen.

Voor mij was het zeer leerzaam om mee te maken hoe weervissen in zijn werk gaat. Zo begreep ik ook beter hoe het fuikvissen in zijn werk ging in Bergschenhoek. De plaats waar de fuik is gevonden die ik reconstrueerde.

Met dank aan onze sponsoren:

Museum Park Archeon

vereniging vrienden van Archeon

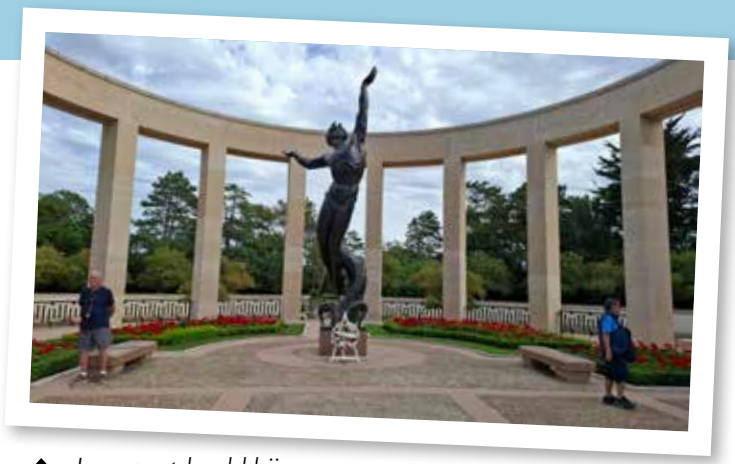
FONDS ALPHEN en omstreken

het cultuurfonds

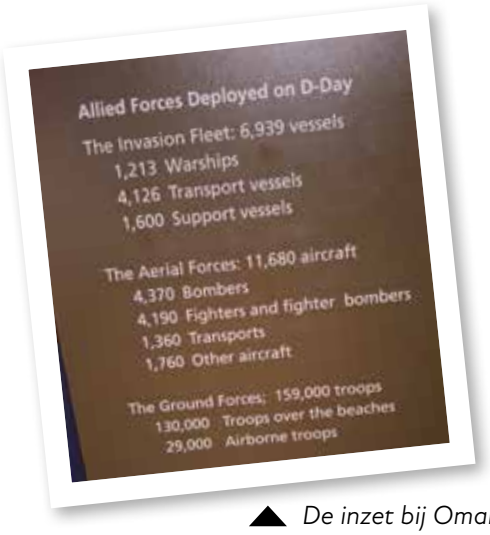
Reisverslag VvVA Archeologiereis

Tekst en foto's : Leo van Sister

Une plongée très agréable dans l'archéologie française

▲ *Imposant beeld bij Omaha Beach memorial*

▲ *De inzet bij Omaha Beach*

De vijfde VVvA archeologiereis voerde ons dit jaar langs een reeks bijzondere plekken in Normandië en Bretagne. Een tocht door tijdlagen — van prehistorie tot middeleeuwen — met telkens weer nieuwe verhalen, landschappen en indrukken.

▼ *De groep in Vieux-la-Romaine*

WOII stranden & Caen

Met eigen vervoer reisden we eerst naar Juno Beach, een van de stranden waar in 1944 de bevrijding van West Europa begon. De combinatie van stilte, ruimte en geschiedenis blijft indrukwekkend. Daarna stond Caen op het programma, een stad met een rijk verleden en een imposant kasteel dat de tand des tijds opvallend goed heeft doorstaan.

Aregenua & Bayeux

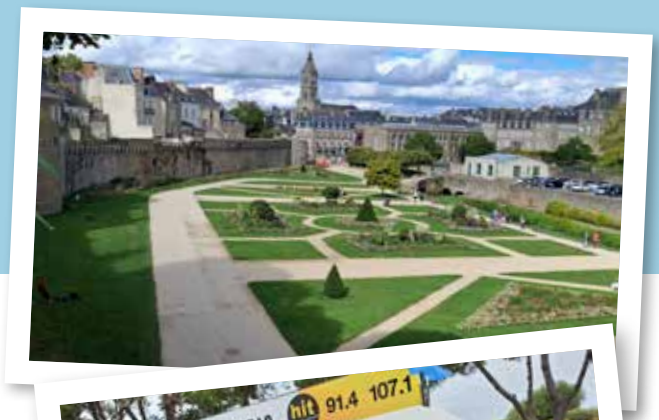
De volgende dag doken we de Romeinse tijd in met een bezoek aan Aregenua, de hoofdstad van de Viducasses. In de oudheid een regionaal centrum met forum, thermen en villa's; tegenwoordig een openluchtmuseum in Vieux la Romaine, waar de Romeinse structuur nog prachtig zichtbaar is. Helaas was een deel van de site gesloten.

's Middags wandelden we door het middeleeuwse centrum van Bayeux, de stad die D Day vrijwel ongeschonden doorkwam. De romaanse/gotische Notre Dame uit 1077 blijft een hoogtepunt, net als de historische sfeer in de straten. We sloten de dag af bij Omaha Beach, met het indrukwekkende memorial en het Operatie Overlord museum — een plek die niemand onberoerd laat.

Mont Saint Michel

De derde dag bracht ons naar het iconische Mont Saint Michel. Toeristisch, zeker, maar de magie van de abdij en het uitzicht over de baai blijft onovertroffen. Het heiligdom ontstond in de 8e eeuw na een visioen van de aartsengel Michaël; later werd het een gevangenis en vanaf de 19e eeuw zorgvuldig gerestaureerd. We overnachtten 2 dagen in Auray, een sfeervol Bretons stadje.

2026

Carnac & Vannes

Dinsdag stond in het teken van de prehistorie. De uitgestrekte megalietenvelden van Carnac maakten indruk, al konden we er door de regen en afzettingen niet tussendoor lopen. Het toeristentreintje bood uitkomst. Aansluitend nog een 5.000 jaar oude grafheuvel bezocht. 's Middags bezochten we Vannes (het Romeinse Darioritum), met zijn fraaie|middeleeuwse vakwerkhuizen en levendige centrum.

Menhirs in het bos bij Monteneuf

Prachtig uitzicht over Vannes

We lieten ons lekker rondrijden

Monteneuf & Rennes

De dag erna zagen we de menhirs zoals je ze het liefst ziet: midden in het bos bij Monteneuf. Meer dan 500 stenen, waarvan 42 rechtopstaand, aangelegd tussen 4500 en 3000 v.Chr. — een indrukwekkend en rustgevend landschap waar je wél tussen de menhirs kunt wandelen. In het bos wordt bovendien getoond hoe men ze destijds plaatste en hoe het dagelijks leven eruitzag.

We vervolgden de reis naar Rennes, de hoofdstad van Bretagne. Een ruim opgezette stad, maar opvallend genoeg waren veel middeleeuwse panden met graffiti ontsierd — een gemiste kans voor zo'n historisch centrum.

Chateau Fougères

Fougères & afsluiting

Op donderdag bezochten we het imposante Château de Fougères, een van de grootste middeleeuwse kastelen van Europa met maar liefst 13 torens. Het oudste deel dateert uit de 11e eeuw; daarna is het fort steeds verder uitgebouwd tot een indrukwekkend verdedigingscomplex.

Na een smakelijk crêpje in een authentiek Bretons pand reden we terug naar Caen, waar we de reis afsloten met een gezamenlijke maaltijd — rijk aan Franse smaken én aan verhalen.

De groep aan de middagdis

Een gezellige dis ten afscheid

Een geslaagde reis

De archeologiereis 2026 bood een prachtige mix van prehistorie, Romeinse cultuur en middeleeuwse geschiedenis. De enthousiaste reacties en de levendige gesprekken aan tafel lieten weinig twijfel: dit was opnieuw een zeer geslaagde VVvA reis. Benieuwd waar de reis in 2027 naar toe gaat.

Boeken

Patricia Pol, vrijwilligster VVvA

Boekentip, een gesprek met Sjaak van der Velden, historicus en hoofdredacteur NoVa, over het boek *Wereldreizigers, de ontdekking van Europa* van Alexander van de Bunt

Sjaak, waarom las je het boek Wereldreizigers?

"Dat komt eigenlijk omdat ik zelf bezig ben met het schrijven van een boek, over het gewone volk in Nederland door de eeuwen heen. Dan heb je het meestal over boeren en zo. Op mijn zoektocht naar informatie las ik ook de historicus Bijvanck. In 1941 noemde hij Pytheas van Massalia (Marseille), de 'ontdekker van Nederland'. Pytheas, een Griek, maakte een reis naar het noorden, lang voor de Romeinen hier waren. Van zijn verslag zijn alleen fragmenten over; het zijn vooral andere schrijvers die naar hem verwijzen. Tegelijkertijd kwam de uitnodiging voor de VVvA-lezing over het boek *Wereldreizigers*. Van de Bunt vertelde daar dat Pytheas een held voor hem is, als ontdekkingsreiziger. Natuurlijk noemt hij meer schrijvers, maar ik was verkocht!"

Wat doet de schrijfstijl van de schrijver met het verhaal? En met jou als lezer?

"Ik lees heel veel. Heel vaak alleen de inleiding, de conclusie en een paar 100 woorden daartussenin. Ik denk dan: 'ik weet wat je gaat beweren want ik heb de conclusie al gelezen'. Maar dat had ik niet met dit boek!

Hij heeft het bestaande beeld door elkaar geschud, op basis van DNA bewijs, hoewel hij in zijn nawoord laat zien dat hij weet dat er alweer aan geknabbeld wordt. Soms draaft hij iets door, met grapjes. Daarom is het boek ook dik.

Verder is het wel een politiek boek eigenlijk, soms hoor ik hem bijna tegen Baudet praten. Want het gaat natuurlijk over migratie en dat past in het tijdgewricht van nu. Hij laat zien dat golven van migratie niets nieuws zijn. We lopen over de hele wereld! Niet netjes achter elkaar aan maar door elkaar, elkaar beïnvloedend. We zijn fysiek veranderd maar uiteindelijk komen we allemaal uit Afrika".

Welk hoofdstuk/thema heeft jou het meest gegrepen? En waarom?

"Dat over Pytheas natuurlijk. Wat een held was dat! Deze man reisde zonder kaart, met bootjes langs de kust naar het noorden. Hij is in Engeland geweest, beschrijft de tinmijnen en het brons. Waarschijnlijk ging hij toen naar IJsland en uiteindelijk via Nederland terug naar huis. Daar schreef hij een boek over zijn reis. Zijn boek heet *Over de oceaan*, mogelijk geschreven in 325 v. Chr. Niet iedereen geloofde zijn verhalen: een bevroren zee, dat kon toch niet, belachelijk! Gelukkig geloofden anderen hem wel. Zo ook degene die uiteindelijk de omtrek van de aarde berekende, mede op basis van de observaties van Pytheas. "

Mis je iets in het boek?

'Nee, dit is een mooi afgerond verhaal".

Boekomslag Wereldreizigers

De 'ontdekking' van Europa vanaf de prehistorie tot en met de oudheid, beschreven als "een kluwen van omwegen, zijpaden, (...) sprongen en stiltes".

Agenda VVvA & Archeon

Najaar 2026 tot voorjaar 2027 - Door Leo van Sister, Communicatie VVvA

7 november
VVvA workshop
Workshop Schutterij

7 november
VVvA lezing
Bogenmakers voor de Heren van Blois

11-13 november
Evenement
Archeon Kerstmarkt

21 nov – 5 dec
Evenement
De stad van Sint in museumpark Archeon

8 december
VVvA lezing
De geschiedenis van de Zijderoute

12-13 december
Evenement
22e Midwinter Fair, hét winterse fantasy festival!

17 dec t/m 30 jan
Evenement
Licht Festival
Legendes ontwaken

19 dec t/m 3 jan
Evenement
Vier de winter met overdekte ijsbaan

25-26 december
Evenement
Archeon kerstbrunch

12 januari 2027
VVvA lezing
Een prehistorisch avontuur in de sneeuw

20 t/m 28 februari
Evenement
Historische Helden

Maart
VVvA lezing
Snodelike Saken-Podcast over Middeleeuwse Misdaad Mysteries

2 maart
VVvA lezing
Bierbrouwen in de prehistorie

6-7 maart
Evenement
Internationale Vrouwendag

13-14 maart
Evenement
Ostara Lentefeest

28-29 maart
Evenement
Paasbrunch en Paasprocessie

3-4 april
Evenement
Schots Weekend

De VVvA organiseert nog meer. Hou de agenda in de gaten.
www.vrienden-archeon.nl en **www.archeon.nl**

Word lid van de Vrienden van Archeon
en steun Museumpark Archeon als vrijwilliger of lid!

Lid zijn van Vereniging Vrienden van Archeon is leuk, leerzaam en gezellig. Als je lid bent van de vereniging kun je deelnemen aan vele activiteiten en heb je veel voordelen.

Vereniging Vrienden van Archeon is een grote en actieve vriendenvereniging die ook het vrijwilligerswerk in museumpark Archeon organiseert. Als vriend ben je lid en kun je, als je daar geschikt voor bent, ook vrijwilliger worden op het park. De vereniging kent vier soorten lidmaatschap. Voor individuele leden tot 25 jaar en voor leden boven de 25 jaar. Voor gezinnen en daarnaast voor bedrijven of scholen. Iedere nieuwe vrijwilliger wordt automatisch ook lid van VVvA en betaalt contributie. Nieuwe leden zijn niet verplicht om ook vrijwilliger te worden alhoewel wij dat zeker toejuichen.

WORD LID VAN DE VERENIGING VRIENDEN VAN ARCHEON
en steun museumpark Archeon als vrijwilliger of lid! Scan de QR-code voor informatie en aanmelden lidmaatschap.

- Je kunt gratis naar onze maandelijkse lezingen over archeologie en geschiedenis
- Je ontvangt het hele jaar 50% korting op de toegang tot Archeon voor maximaal 4 personen per keer (met uitzondering van enkele grote evenementen)
- We organiseren twee Vriendendagen incl. ALV in het park met gratis entree
- Je kunt mee op excursies naar verschillende archeologisch interessante plaatsen
- Of deelnemen aan de jaarlijkse buitenlandse VVvA archeologiereis
- Maandelijks word je geïnformeerd met een nieuwsbrief en je ontvangt tweemaal per jaar ons digitale magazine NoVA
- Als lid van Vereniging Vrienden van Archeon draag je bij aan ons jaarlijkse cadeau aan museumpark Archeon.

Scan de QR-code voor informatie en aanmelden lidmaatschap

Marcus & Marbod

Door Gilius